

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอ...โพธิ์ชัย..... จังหวัด...หนองคาย.....
ข้อมูล ณ วันที่.....๒๙.....เดือน...พฤษภาคม....พ.ศ.....๒๕๖๘.....

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล .....นายนิคม ศรีชะ.....

๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ .....๘๙ หมู่ ๗ ต.เขม อ.โพธิ์ชัย จ.หนองคาย.....

โทรศัพท์ .....๐๘๓๓๕๒๙๙๘๗.....Facebook...เกษตรกร คนนอนนา...Line ...เกษตรกร คนนอนนา.....

เกิด พ.ศ. ๒๕๐๔ ปัจจุบันอายุ ๖๓ ปี

๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง

๕. ระดับการศึกษา ...มัธยมศึกษาตอนปลาย.....

สถาบันการศึกษา .....กศน.....

คณะ/สาขาวิชา .....-.....

๖. อาชีพปัจจุบัน

☒ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว

☐ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร

ระบุ.....

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ....๒๐๐,๐๐๐.... บาท/ปี

๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ....๒๕๕๘.....

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก....ข้าว.....

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน .....๑.....แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

ข้าวอินทรีย์ ข้าวเหนียวดำ 5 ไร่

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน....๔....ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

๑. ฐานการเรียนรู้เรื่องข้าว และการแปรรูปข้าว

๒. ฐานการเรียนรู้ด้านประมง

๓. ฐานการเรียนรู้ด้านปศุสัตว์

๔. ฐานการเรียนรู้เกษตรผสมผสาน

๕. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน...๘.....หลักสูตร ประกอบด้วย

๕.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน .....๓.... หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. การปลูกข้าวอินทรีย์
๒. การจัดการระบบน้ำในแปลงเกษตร
๓. การขยายพันธุ์พืช (การตอนกิ่ง การเสริมราก)

๕.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน .....๔..... หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. การทำปุ๋ยหมัก, น้ำหมักชีวภาพ
๒. การปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น
๓. การเลี้ยงปลาในบ่อดิน
๔. การเลี้ยงไก่พื้นบ้าน

๕.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน .....๑... หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. การแปรรูปข้าว

๕.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุมาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

หลักสูตร การขยายพันธุ์พืช และการเสริมรากพืช

การขยายพันธุ์ไม้ผลโดยการตอนกิ่ง

การตอนกิ่ง คือ การทำให้กิ่ง หรือต้นพืชเกิดราก ในขณะที่กิ่งนั้นยังติดอยู่กับต้นแม่ เมื่อออกรากแล้ว จึงตัดออกได้เป็นต้นใหม่ เมื่อกิ่งออกรากจำนวนมาก และแข็งแรงดีแล้ว จึงตัดออกจากต้นเดิม และนำไปปลูกเพื่อเป็นพืชต้นใหม่ อาจเกิดขึ้นทั้งทางธรรมชาติ หรือมนุษย์ด้วยการทำให้กิ่งสัมผัสกับดิน หรือการนำวัสดุขึ้นไปหุ้มกิ่ง ขณะที่มีการเกิดรากในกิ่งตอนพืช จะยังได้รับแร่ธาตุอาหาร และน้ำอย่างต่อเนื่อง ทำให้กิ่ง และใบมีความสามารถในการสังเคราะห์แสงได้ตามปกติ จึงเป็นวิธีการที่ทำได้ง่าย แต่อาจใช้เวลานานกว่าวิธีการขยายพันธุ์แบบอื่น ๆ เป็นวิธีที่นิยมใช้กับพืชที่ใช้เวลาในการออกรากนาน ทำให้กิ่งได้รับน้ำ และแร่ธาตุอาหาร ก่อนการเกิดจุดกำเนิดราก

การเสริมรากทุเรียน

ทุเรียนเป็นไม้ผลเศรษฐกิจหลักที่สำคัญที่เกษตรกรหลายรายให้ความสำคัญปลูกกันมากขึ้นเนื่องจากอดีตถึงปัจจุบันทุเรียนมีราคาสูงมาอย่างยาวนานต่อเนื่อง การส่งออกทุเรียนมีความต้องการสูง ทำให้การปลูกทุเรียนมีเพิ่มกันมากขึ้น การพัฒนาการผลิตทุเรียนที่ดีจึงต้องพิจารณาว่าจะทำอย่างไร จึงจะให้ต้นทุเรียนทนทานต่อการโค่นล้ม โครงสร้างแข็งแรง ออกผลเร็ว ทนทานต่อโรครากเน่าและโคนเน่า ซึ่งการเสริมรากทุเรียนจะสามารถทำให้ต้นทุเรียนมีคุณภาพได้อย่างที่ต้องการ ซึ่งมีหลักการดังต่อไปนี้

- ๑.การโค่นล้มของต้นทุเรียนใหญ่จากลมพายุในช่วงฤดูร้อนซึ่งมีความรุนแรง
- ๒.การเสริมรากทุเรียนจะทำให้ต้นทุเรียนเจริญเติบโตเร็ว และตกผลได้เร็วขึ้น
- ๓.ช่วยให้โครงสร้างลำต้นทุเรียนแข็งแรง
- ๔.ช่วยให้ต้นทุเรียนกระจายความเสี่ยงต่อการเป็นโรครากเน่า-โคนเน่ากรณีรากใดรากหนึ่งเป็นโรค รากที่เหลือยังสามารถหาอาหารได้

การเตรียมการในการเสริมรากทุเรียน

ควรปลูกต้นทุเรียนพันธุ์ดีลงไปก่อน ประมาณ ๑-๒ ปี ลำต้นโตเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ ๑ นิ้ว

การเตรียมต้นตอโดยการเพาะเมล็ดทุเรียนบ้าน(ป่า) หรือทุเรียนนก หรือซื้อเป็นต้นกล้ามาปลูก ต้นตอขนาดเล็กประมาณ ๓๐ เซนติเมตรไปปลูกหลุมละ ๒-๓ ต้นโดยขุดหลุมห่างจากโคนทุเรียนต้นแม่ประมาณ ๕๐ เซนติเมตร แต่ละต้นห่างจากกันทำมุมที่จุดศูนย์กลางต้นแม่พันธุ์ดีเท่า ๆ กัน

หลังปลูกต้นตอที่ไปแข็งแรงดีแล้วและมีขนาดพอที่จะเพื่อจะทำการเสริมรากแล้วขนาดประมาณปลายตะเกียบหรือ ๐.๕-๑.๐ เซนติเมตรส่วนต้นแม่พันธุ์ดีที่ต้องการจะเสริมรากแข็งแรงและมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ ๑.๐ นิ้ว

วิธีการอบรม (เช่นการบรรยาย การสาธิต การฝึกปฏิบัติ เป็นต้น)

๑. ฟังบรรยายจากเกษตรกรต้นแบบ
๒. ดูแปลงปลูกและสินค้า สอบถามเกษตรกรต้นแบบ

สื่อที่ใช้ในการอบรม

๑. คู่มืออย่างสินค้าประกอบการบรรยาย
๒. อธิบายกิจกรรม/ขั้นตอนการขยายพันธุ์พืช

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

นายนิคม ศรีษะ ในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านพืช ของสภาเกษตรกรจังหวัดหนองคาย ได้มีส่วนร่วมในการนำเสนอต่างๆ รวมถึงปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไข ให้กับสภาเกษตรกรจังหวัดหนองคาย เพื่อจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร และโครงการต่างๆ ทางด้านการเกษตร เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณให้กับเกษตรกรในพื้นที่

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

นายนิคม ศรีษะ ประธาน ศพก.ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และเป็นคณะกรรมการ ศพก.ระดับเขต ในการประชุมแต่ละระดับได้ร่วมแลกเปลี่ยนกับคณะกรรมการเกี่ยวกับการดำเนินงานของศพก. ในแต่ละปี รวมถึงปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไขในการดำเนินงานของ ศพก.

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

มีความรักในการทำเกษตรเป็นทุนเดิม มีการเรียนรู้การทำเกษตรสมัยใหม่ผ่านการศึกษาดูงาน แล้วนำมาปรับใช้ในพื้นที่การเกษตรของตนเอง และได้รื้อฟื้นหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในการดำเนินชีวิต

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

ปัญหาที่พบในพื้นที่การเกษตรคือการนำน้ำมาใช้ในพื้นที่การเกษตรให้เพียงพอต่อความต้องการของพืช ดินเกิดการเสื่อมโทรม และฤดูกาลแล้งยาวนาน

๑.๒ รายละเอียดของการทำเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

(๑) การจัดการระบบน้ำในไร่นา มีการวางระบบน้ำไปทั่วแปลง และให้น้ำระบบสปริงเกอร์

(๒) การนำเครื่องมือการเกษตรเข้ามาใช้เพื่อลดแรงงานเกษตร โดยมี รถไถนา รถดำนา และโรงสีข้าว กล้อง

(๓) วิธีการดึงเอาหัวเชื้อจุลินทรีย์ในป่ามาใช้ผลิตปุ๋ยหมักประสิทธิภาพสูง

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

มีการวางแผนการทำงานก่อนการใช้เทคโนโลยี เช่น การให้ปุ๋ยชีวภาพไปตามระบบน้ำ

๓) อธิบายขั้นตอนการทำงานเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ต้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

เนื่องจากพื้นที่ ศพก.หลัก เป็นพื้นที่ทำเกษตรอินทรีย์ ส่วนใหญ่ใช้พันธุ์พื้นเมืองเป็นหลัก มีการเก็บพันธุ์ไว้ใช้เอง ใช้ปุ๋ยหมักและปุ๋ยชีวภาพในการปรับปรุงบำรุงดิน ด้านโรคและแมลงศัตรูพืชจะใช้วิธีปลูกพืชผสมผสาน และการใช้สารชีวภัณฑ์แทนการใช้สารเคมี

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติมเพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๑๒.....ชนิด ประกอบด้วย

- ๑.๑) ...ข้าว..... พื้นที่ปลูกจำนวน.....๕.....ไร่..
- ๑.๒) ..ทุเรียน (หมอนทอง, มูซานคิง.... พื้นที่ปลูกจำนวน.....๑.....ไร่
- ๑.๓) ....ฝรั่ง (หงเป่าสือ, อโยธยา ๓)..... พื้นที่ปลูกจำนวน.....๑.....ไร่
- ๑.๔) ....ปาล์มน้ำมัน..... พื้นที่ปลูกจำนวน.....๕.....ไร่
- ๑.๕) ....ยางพารา..... พื้นที่ปลูกจำนวน.....๕.....ไร่
- ๑.๖) ....ยางนา..... พื้นที่ปลูกจำนวน.....๒.....ไร่
- ๑.๗) ....ผักหวานป่า.... พื้นที่ปลูกจำนวน.....๒ งาน.....
- ๑.๘) ....โกโก้..... พื้นที่ปลูกจำนวน.....๒ งาน.....
- ๑.๙) ....น้อยหน่า..... พื้นที่ปลูกจำนวน.....๒ งาน.....
- ๑.๑๐) ....โอโวคาโด..... พื้นที่ปลูกจำนวน.....๒ งาน.....
- ๑.๑๑) ....สละอินโด..... พื้นที่ปลูกจำนวน.....๒ งาน.....
- ๑.๑๒) ....เงาะ..... พื้นที่ปลูกจำนวน.....๒ งาน.....

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๓.....ชนิด ประกอบด้วย

- ๒.๑) ...ปลา (ตะเพียน, ปลานิล.... จำนวน.....๒ บ่อ.....
- ๒.๒) .....กุ้งฝอย.... จำนวน.....๒ บ่อ, ๑ กระชัง.....
- ๒.๓) .....ฝ้าย..... จำนวน.....๑ กระชัง.....

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๓.....ชนิด ประกอบด้วย

- ๓.๑) .....กระบือ..... จำนวน.....๑๐.....(ตัว)
- ๓.๒) ....ไก่พื้นบ้าน..... จำนวน.....๒๐๐..... (ตัว)
- ๓.๓) .....เป็ดเทศบราซิล..... จำนวน.....๒๐..... (ตัว)

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๓.....ชนิด ประกอบด้วย

- ๔.๑) ....ข้าวกล้อง..... จำนวน....๒ ต้น.....
- ๔.๒) ....พันธุ์ข้าวเหนียวดำ..... จำนวน.....๑๐๐...กิโลกรัม
- ๔.๓) ....เห็ดป่า..... จำนวน.....๕ กิโลกรัม.....

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า.....๕.....มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑) .....ข้าว.....	เป็นเงิน.....๔,๗๐๐.....บาท/ไร่
๑.๒) .....ยางพารา.....	เป็นเงิน.....๑,๐๐๐.....บาท/ไร่
๑.๓) .....ปาล์มน้ำมัน.....	เป็นเงิน.....๑,๐๐๐.....บาท/ไร่
๑.๔) .....ปลา, กุ้ง.....	เป็นเงิน.....๑,๐๐๐.....บาท/ไร่
๑.๕) .....ไก่, เป็ด.....	เป็นเงิน.....๑,๐๐๐.....บาท/ไร่
รวมต้นทุนการผลิต	๘,๗๐๐.....บาท/ไร่
รายได้	๑๐,๐๐๐.....บาท/ไร่

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรรายแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....ไม่มี.....

เฉลี่ยรายได้วันละ.....-.....บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....ไม่มี.....

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ.....-.....บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....ยางพารา, ปาล์มน้ำมัน.....

เฉลี่ยรายได้เดือนละ.....๑๐,๐๐๐.....บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....ข้าว, ปลา, ไก่.....

เฉลี่ยรายได้ปีละ.....๑๔๐,๐๐๐.....บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

ประโยชน์ที่เกิดกับตนเองคือได้ทานอาหารที่ปลอดภัย มีรายได้ มีความมั่นคงทางด้านอาหาร มีสภาพแวดล้อมและอากาศที่ดี มีความสุข ในส่วนของประโยชน์สำหรับเกษตรกรรายอื่นและชุมชนมีการแบ่งปัน แลกเปลี่ยนผลผลิต ที่เหลือจึงขาย รวมทั้งสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับชุมชน

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

เทคโนโลยีที่นำมาปรับใช้ใน ศพก. คือการผลิตข้าวโดยนำเครื่องดำนามาใช้ทดแทนแรงงานคน การจัดการระบบน้ำในไร่นาใช้ระบบให้น้ำผ่านระบบสปริงเกอร์ และการนำโรงสีข้าวกลึงมาแปรรูปข้าวเพื่อเพิ่มมูลค่า การนำเครื่องอบพลังงานแสงอาทิตย์มาใช้ตากผลผลิตทางการเกษตร ซึ่งเทคโนโลยีที่นำมาใช้แต่ละชนิดไม่ได้มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

การทำเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ ศพก. นอกจากจะมีผลดีต่อเกษตรกร ทั้งในด้านอาหารปลอดภัย อากาศบริสุทธิ์ ยังส่งผลให้เกิดประโยชน์กับสิ่งแวดล้อมที่ดีด้วย

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

การนำความคิดใหม่ๆ มาปรับใช้ในศูนย์ ศพก. เช่น การทำเกษตรอินทรีย์ การลดการใช้สารเคมี การตระหนักถึงการบริโภคอาหารที่ปลอดภัยเพื่อให้สุขภาพแข็งแรง

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

ประธาน ศพก.มีความพร้อมให้บริการและถ่ายทอดความรู้ตลอดเวลา

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

เนื่องจากนายนิคม ศรีษะ เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพ มีความพร้อมในการถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์ มีองค์ความรู้ต่างๆ มีแปลงต้นแบบที่เป็นรูปธรรมสามารถศึกษาดูงานได้จริง เมื่อมีเกษตรกรในชุมชนมีปัญหาด้านการเกษตรจึงมักเข้ามาปรึกษา และขอคำแนะนำแนวทางแก้ปัญหาแก่นายนิคม ศรีษะ อย่างต่อเนื่อง และยังเป็นตัวกลางในการประสานงานระหว่างเกษตรกรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

ศพก. หลัก เป็นศูนย์กลางถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีการเกษตร การบริหารจัดการ และการตลาด รวมถึงการให้บริการทางการเกษตรแก่เกษตรกรในพื้นที่ ซึ่งมีหน่วยงานราชการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์คอยสนับสนุนทั้งทางด้านปัจจัยการผลิต และเอกสารข้อมูลทางด้านวิชาการ เพื่อให้บริการแก่เกษตรกรที่สนใจเข้ามาเรียนรู้และศึกษาดูงาน

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติให้กับเกษตรกรในชุมชน คือการทำเกษตรโดยการนำองค์ความรู้มาปฏิบัติจริงให้เกิดเป็นรูปธรรม เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ นอกจากนี้ยังถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับเกษตรกร โดยผ่านการอบรมและฝึกปฏิบัติจริง รวมถึงมีการสร้างเครือข่าย การเชื่อมโยงเครือข่ายเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และอีกส่วนหนึ่งคือการนำผลผลิตการเกษตรไปร่วมจัดจำหน่าย การจัดนิทรรศการ การแสดงสินค้า ในงานต่างๆ ร่วมกับหน่วยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์อีกทางหนึ่ง

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

ศพก. หลักเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรของชุมชน และเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการเกษตร โดยเน้นการเรียนรู้จากเกษตรกรต้นแบบที่ประสบความสำเร็จในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร การเพิ่มผลผลิต การลดต้นทุนการผลิต การพัฒนาคุณภาพ และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการผลิต ตลอดจนยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเกษตรกรต้นแบบ และร่วมมือหน่วยงานในพื้นที่ทั้งภาครัฐ และเอกชน ในการส่งเสริมเกษตรกร

๔.๑.๔ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

นายนิคม ศรีษะ ในฐานะประธานคณะกรรมการ ศพก. มีบทบาทเป็นผู้นำในการกำหนดทิศทาง และเป้าหมายการพัฒนา ศพก. ในพื้นที่ การนำองค์ความรู้และข้อมูลข่าวสารต่างๆ แจ้งให้กับคณะกรรมการ ศพก. ได้รับทราบ นอกจากนี้มีหน้าที่ในการประสานความร่วมมือระหว่างภาคประชาชนและภาครัฐ รวมถึงส่งเสริมการเรียนรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีแก่เกษตรกรในชุมชน

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน ได้ทำงานร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีการถ่ายทอดความรู้และเกิดการเชื่อมโยงเครือข่าย ศพก.

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

นายนิคม ศรีษะ เป็นคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน, เป็นคณะกรรมการสถานศึกษา, เป็นไวยาวัจกรณวัดเทพคงคาคำตออยู่ และเป็นประธานกลุ่มเกษตรกรก้าวหน้า

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

เมื่อมีกิจกรรมใดๆ ในชุมชน นายนิคม ศรีษะ จะนำผลผลิตที่อยู่ในศูนย์ ศพก. ไปร่วมแบ่งปัน และเจ้าตัวก็จะช่วยเหลือและร่วมกิจกรรมนั้นๆ อย่างเต็มที่

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

อุปสรรคและปัญหาคือสิ่งท้าทาย

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

ผู้มีส่วนร่วมในการถอดบทเรียนในครั้งนี้ ประกอบด้วย

๑) เกษตรกรต้นแบบ ศพก.หลัก พร้อมครอบครัว

๒) เกษตรกรในพื้นที่ ๒-๓ คน

๓) นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ผู้รับผิดชอบตำบล

๔) นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ผู้รับผิดชอบงาน ศพก.ระดับอำเภอ

๕) นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ผู้รับผิดชอบด้านการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ ระดับอำเภอ

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

๑) ชี้แจงรายละเอียดการถอดบทเรียนให้กับเกษตรกรต้นแบบได้ทราบ

๒) สอบถามรายละเอียดตามแบบฟอร์มรายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ

๓) เก็บภาพประกอบกิจกรรม ทั้งภาพนิ่งและวิดีโอ

๔) จัดทำรายงานเป็นรูปเล่ม และจัดทำวีดิทัศน์

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

ในบางกิจกรรมของการถอดบทเรียนยังไม่ถึงช่วงดำเนินการ เช่น การทำนา จึงต้องมีการลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลหลายครั้ง จึงทำให้การจัดทำรายงานเป็นไปอย่างล่าช้า วิธีแก้ไข บางกิจกรรมการใช้ภาพประกอบจึงเป็นการใช้ภาพของปีที่ผ่านมามาแทน

ภาคผนวก

ภาพแสดง แผนที่ตั้ง ศพก.หลัก และศพก. เครือข่าย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย

***หมายเหตุ ๑. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ
๒. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้อง
ในการดำเนินงานของ ศพก.